

KÉT NAPLÓRÉSZLET

Közeledik a hetvenöt

Ha szeretsz valakit, jó érzés mellette ébredni, vagy figyelni, milyen békésen alszik. Nem kell tartanod semmitől, hogy kihallgatja az álmodat, számára az álmod nem titok. Multkor panaszlevelet írtam egy ismerősöm ellen, és nagyon boldog voltam, mikor felébredtem, mert kiderült, hogy erről szó sincs. Az is jó jel, ha valaki belép az álmodba. Jeruzsálemben naponta hatkor ébredtem, a kávé és a joghurtot az ágyba hozták Hádász és Ruth. Többnyire két pohár joghurt érkezett, egyet visszatettünk a hűtőszekrénybe. Az orvosságot is a számba tették, illetve ejtették, dobták, amíg nem kértem, hogy lassan tegyék a számba. Sajnálom, hogy nem hoztam el a bougainvilleát, amit tőlük ajándékba kaptam. Sajnáltam megfosztani a virágot születési helyétől, Jeruzsálemtől. Milyen színű volt? Narancsvörös.

Van jó múlt és van rossz múlt. Erre mondják: rossz vagy szép múltja volt. Vagy azt is mondják: szép jövőt jósoltak neki. Nem lehet választani, a múltat és a jövőt ránk szabták, akkor, és abban a pillanatban, amikor anyánk megszült minket. A rossz múlt elől meg lehet menekülni, vagy meg lehet menteni valakit, felnőttest, gyereket. Például azzal, hogy jó időben hozzuk őket a világra. Akik 1945 után születtek, szerencsés helyzetben vannak, mert jó múltjuk lett. (Ezt 2017-ben mondom, kellő tapasztalattal). Oskar Rosenfeld számára és azoknak, akik hozzá hasonlóan 1880 körül születtek, rossz jövőt jósoltak. Ez igaz? A múltjukat is elég rettenetesnek tartom. Oskar Rosenfeld naplót vezetett a lodzi gettóban. A múltjából merítetek, és magam elé terítem: - részlet:

“Láttál-e már embert, rövidebbel azelőtt, hogy éhen hal? A lábait tartják, lapos gyomor, horpadt halánték, a jobb és a bal, sárgásfehér bőrszín. Szédül, a bot ellenére összeesik a lépcsőn. Azonnal hoznak neki egy kevés levest. Még tíz órája van, és már túl késő. Meghal, véget ér, ...sóhajjal az ajkán. Minden nap egy tucát, az utcán, a nyitott ablakok mögött. Ruhákba csavarva, a fagyos hideg miatt.”

Mit ér annak a szellemessége, akit nem visznek a látható, közeli időben a bitófa alá? Nem annyit, mint Oskar Rosenfeld naplója. Ezért rázott meg Oskar Rosenfeld lodzi naplója. És ezért érdektelen Houellebeck és B.Levy disputája.

10 A SZERZŐ

Felköhögtem a múltat. És akkor az agyam kiadott két szót, melyekről anyám említése nyomán tudom, hogy ezek az első kimondott szavak kétéves koromból. Hangzásuk ivrit (mai héber), utólag kimutatható jelentés nélkül: pántán—támpulán. Vajon köhögéssel élesedik az emlékezet? Éles és egyszerre síkamlós, mint a hal teste. Miféle szavak kerülhetnek még elő? A náthám nem múlik. Eközben több időm van magamban halászni. Meddig? Hát, nem tudom.

A szerző hamarosan meghal, és amikor a ravatalozó terembe kerül, abban a melengető tudatban viseli el a testére terített imasálat, hogy végeredményben jó író volt. Ezek az utolsó percei. Pontosabban, az utolsó utániak. A kimondhatatlan szavaké. A végső megnyugvás ekkor sem következik, de nem kiáltok, nem panaszkodom, kifelé néma vagyok. Megalázó helyzet, de érzem, hogy nincs tovább. A tudatbéli elégedettséget igazolja a maradék agyi áram, majd beáll a végleges halál. Megszűnik az agyi érzékelés, és ha ezután is lenne belső reflexió az elveszettnek hitt tudat mélye felé, azt a műszerekből már senki se tudja kiolvasni. (Ez a helyzet a tudomány mai állása szerint).

A szerző művének utóélete sokkal életszerűbb: látjuk és tapasztaljuk, valahányszor elhangzik az író neve a finomabb baráti körökben, vagy látjuk, az egykor oly varázsos szavakat az online folyóiratok hasábjain. Az új nemzedék csillogó szemein lemérhető a tiszta nyereség, miszerint a szerző ma is gyönyörűséget okoz, tanít és nevel. De hogyan kerül a tudomására? Van-e visszaút? Igazából nincs erre szükség. De ki értesíti őt? Hogyan számolnak be neki? Ha tehetik, csak egyféle módon lehetséges. Tovább megyek: érezhet-e megalégedettséget egy preparált agy?

